

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Дяків Віталія Василівна

УДК 657

**ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ ГРОМАДСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА (НА
ПРИКЛАДІ ПП «ПРЕСТИЖ»)**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

**АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»**

Тернопіль – 2019

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Хомин Петро Якимович
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя;

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку і аудиту

О.С. Білоус

Захист відбудеться “26” грудня 2019 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, ауд. 24.

З дипломною роботою за ОКР «Магістр» можна ознайомитись на кафедрі бухгалтерського обліку і аудиту Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Процеси глобалізації, якими охоплено всі сфери національної економіки, призводять до зростання обсягів інформації, яка є необхідною для ефективного управління. В умовах застосування сучасних інформаційних технологій в бухгалтерському обліку питання побудови належної системи первинного обліку як інформаційного забезпечення системи управління діяльністю підприємств готельно-ресторанного бізнесу є вкрай актуальним. Удосконалення системи менеджменту нерозривно пов'язано з удосконаленням обліку, який в сучасних умовах повинен формувати своєчасну, достовірну та об'єктивну інформацію, необхідну для управління на будь-якому рівні, для підготовки та прийняття адекватних рішень.

Для ефективного функціонування діяльності підприємства, необхідна всебічна, об'єктивна, оперативна інформація, основним джерелом якої є дані бухгалтерського обліку. Зміни, що відбуваються у діяльності економічного суб'єкта, реєструються у бухгалтерському обліку з метою покращення роботи цього суб'єкта завдяки прийняттю правильних управлінських рішень. Це робить бухгалтерський облік частиною системи управління підприємством, яка дає інформаційне забезпечення на всіх її рівнях управління. На внутрішньому рівні (у виробничих підрозділах) використовують дані первинного обліку – від первинних документів до відповідних звітів підприємства; на загальногосподарському рівні – дані поточного бухгалтерського обліку; на зовнішньому рівнях управлінні – головним чином дані звітності.

Проблемні питання обліку у сфері ресторанного господарства були досліджені в працях відомих учених економістів. Зокрема, значний вплив на розробку теоретичних основ обліку в даній галузі, справили праці Антонова К., Атамас П. Й., Бакун Ю., Бакун В., Блакита Г. В., Гура Н. О., Кузіна З. В., Максимова В. Ф., Романов А. Г., Сафонова Т. О., Степова Т. Г. Проте є питання з організації обліку у сфері ресторанного господарства, які не були розглянуті або все одно залишилися дискусійними і потребують подальших досліджень.

У наукових працях дослідників знайшли відображення різні аспекти бухгалтерського обліку. Однак окремі публікації з даної тематики не містять вирішення існуючих проблем. Серед них основними є: організація бухгалтерського обліку і складання звітності, на прийняття управлінських рішень яких впливають інтеграційні процеси, організація обліку внутрішньогосподарських відносин, методика визначення зведеного результату, які мають враховувати галузеву специфіку й особливості розвитку інтеграції.

Об'єктивна необхідність поглиблення теоретичного обґрунтування принципів побудови бухгалтерського обліку на підприємствах ресторанного бізнесу як системної суспільно-економічної категорії та підвищення ефективності діяльності суб'єктів економіки у сферах виробництва матеріальних і суспільних благ для прискорення економічного розвитку обумовила вибір теми роботи, її мету й основні завдання.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є оцінка методичних основ бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту підприємств ресторанного бізнесу. Для досягнення мети було поставлено і вирішено такі теоретичні й практичні завдання:

- з'ясувати економічну сутність, призначення та роль суб'єктів господарювання, їх основні ознаки, властиві для них у різних сферах економічної діяльності суспільства, на основі чого розкрити основні принципи організації бухгалтерського обліку як внутрішніх інституційних одиниць;
- обґрунтувати основні теоретичні положення відповідно до сучасного розуміння сутності й функцій бухгалтерського обліку;
- проаналізувати склад і структуру джерел формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання за джерелами формування й дотримання їх ієрархії за ступенем безпечності.

Об'єкт дослідження. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит підприємств ресторанного бізнесу (на прикладі ПП «Престиж»).

Предмет дослідження. Теорія і практика організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту підприємств ресторанного бізнесу ПП «Престиж».

Методи дослідження. У процесі дослідження використані методи: логіки, системного аналізу й синтезу – для критичного дослідження положень сучасних економічних та облікових теорій, природи суб'єктів господарювання й організації їх бухгалтерського обліку, ступеня релевантності та узгодженості законодавчих і нормативних актів; кількісного аналізу економічних показників з метою виявлення економічної ефективності діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, узагальнення статистичних даних, що характеризують структуру і динаміку розвитку суб'єктів економічної системи.

Інформаційна база дослідження – правові та нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Державної податкової адміністрації, Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державного комітету статистики України, монографічна й спеціальна література, статистичні матеріали.

Структура, зміст та обсяг роботи. Дипломна робота складається з вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету і задачі дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі “Теоретичні основи побудови обліку, аналізу та аудиту в громадському харчуванні ” зосереджено основну увагу на стратегічних напрямках розвитку ресторанного бізнесу та його інформаційно-аналітичному забезпеченні. Визначено особливості організації бухгалтерського обліку в закладах ресторанного бізнесу.

У другому розділі – “**Організація та методика обліку на підприємствах громадського харчування**” визначено принципи обліку запасів у коморі ресторану, а також на кухні закладу харчування. Досліджено принципи обліку запасів у торговому залі.

У третьому розділі – “**Інформаційне забезпечення системи аналізу та аудиту закладів громадського харчування**” оцінено механізми управління господарськими засобами підприємства та методи їх аналізу, методикау та організацію аудиту.

У четвертому розділі – “**Аналіз показників фінансової звітності ПП «Престиж»**” здійснено загальну оцінку активів підприємства. Проаналізовано динаміку фінансових результатів підприємства.

У п'ятому розділі – “**Обґрунтування ефективності фінансово-господарської діяльності ПП «Престиж»**” оцінено фінансову стійкість підприємства, його ліквідність та платоспроможність, ділову активність підприємства.

У шостому розділі – “**Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях**” оцінено стан охорони праці на підприємстві, а також проаналізовано заходи щодо забезпечення управління ЦЗ та реагуванням на НС на підприємстві (цеху) відповідного профілю.

ВИСНОВКИ

У результаті написання дипломної роботи розглянуто та узагальнено організаційно-методологічні аспекти обліку, аналізу і аудиту підприємств громадського харчування, що призвело до отримання наступних результатів:

Особливостями закладів ресторанного господарства від закладів торгівлі є те, що у місцях зберігання складують загалом товари та сировину для приготування страв. Таке поєднання господарських засобів призводить до пошуку у варіантах можливого відображення в системі обліку.

Облік сировини здійснюється на субрахунку 201 до рахунку 20. Даний рахунок призначений для відображення сировини та матеріалів з яких виготовлятиметься готова продукція та є її необхідними компонентами. При детальному вивченні цього процесу нами з'ясовано, що вище зазначена схема буде доцільною у використанні промислових підприємств. Тому для обліку у закладах харчування вона не підходить, адже призводила б до утворення необґрунтованого розпилення інформації за матеріально відповідальною особою.

Враховуючи, що дана сфера прямо відноситься до сфери роздрібної торгівлі, то логічним буде використання рахунку 28, на якому ведеться відображення цінностей, що надійшли на підприємство. Даний рахунок доцільно використовувати у діяльності як торгівельних організацій, так й ресторанних комплексів. Дану аксіому підтверджує законодавство, у якому зазначено, що рахунок 28 стосується загалом усієї сфери, елементом якої і є ресторанний бізнес.

У практиці діяльності ресторанів, в процесі приготування страв виникає запитання про оцінку цього процесу. Тобто запаси від постачальника оцінюватимемо за первісною вартістю, а вартість виготовлених запасів визначатиметься як собівартість, зокрема виробнича собівартість виробів. Тобто обліковий процес на даному етапі зводиться до обчислення собівартості страв у ресторані.

Методика даного процесу виглядатиме наступним чином: визначення об'єкту витрат. У ресторанному бізнесу – це готова продукція та витрати, які її формують.

У даному процесі важливо розрізняти прямі та змінні витрати. Першими слід вважати витрати, які можна віднести на конкретну страву, а змінні – це витрати, які розподіляються а відносяться до вартості різних страв. Тому, не практиці, якщо віднесення собівартості сировини до конкретної страви є можливим процесом, то визначення собівартості праці кухарів та іншого допоміжного персоналу, загальновиробничих витрат є надзвичайно трудомістким процесом.

Вартість основних засобів на початок 2017 року порівняно з початком 2016 збільшилась на 418,5 (темп росту 320,03%) тис. грн., при цьому питома вага інших засобів зменшилась на 30,75%, а машин зросла на 32,24%, це свідчить що підприємство скоротило частку засобів, та збільшення машин на 32,24%.

На початок 2018 року порівняно з 2017 роком збільшилась на 502,1 тис. грн.(темп росту 182,49%), з таблиці видно, що відбулось зменшення частки інших засобів на 8,2%, і збільшення на 6,01% машин. У порівнянні з 2016 р. у 2018 р. вартість засобів збільшилась на 920,6 тис. грн. (темп росту 584,02%) при цьому темп росту 334,86 %, це свідчить про зменшення частки інших засобів на 38,95%, збільшення обладнання на 38,24%, також зменшення невикористаних засобів на 7,02%.

Коефіцієнт зносу є узагальнюючими показниками стану засобів. На підприємстві коефіцієнт зносу збільшився у 2018 р. порівняно з 2016 р. на 0,2515, а коефіцієнт придатності зменшився у 2018 р. порівняно з 2016 р. на 0,2515, що свідчить про спрацьованість засобів.

Виходячи із розрахунку можна зробити висновок: зміна обсягу послуг у 2017/2016 рр. дорівнює 78479,59, у 2018/2017 рр. дорівнює – 5149,2, зміна обсягу доходу у 2017/2016 рр. дорівнює 109587,82, а у 2018/2017 рр. дорівнює 27553,83, тоді як загальний вплив факторів у 2017/2016 рр. дорівнює 188067,41, у 2018/2017 рр. дорівнює 22404,63.

Матеріальні витрати становили у 2016 р. 120,3 тис. грн., у 2017 р. вони зросли на 197,5 тис. грн., а у 2018 р. зменшились на 16 тис. грн.

Витрати оплати праці за 2017 рік зросли на 365,8 тис. грн., у 2018 році збільшились на 302,9 тис. грн. Відповідно витрати на соціальні аспекти збільшились у 2017 р. на 129,7 тис. грн., а у 2018р. 112,9 тис. грн. Витрати оплати праці за два роки зросли на 668,7 тис. грн., а питома вага, тобто частка збільшилась на 0,87%. Інші витрати у порівнянні 2017/2016 рр. зросли на 2416,9 тис. грн., у порівнянні 2018/2017 рр. - на 516,9 тис. грн. Загальна величина витрат зросла на 6078,7 тис. грн. , при темпі росту 183,90%.

За розрахунками встановлено, що у результаті господарської діяльності мали місце перевитрати в сумі 28417,8 тис. грн. Величина перевитрат за операційними витратами дорівнює резерву зниження суми цих витрат, і, отже покращення фінансового результату. Також спостерігається, що підприємство збільшило обсяги виробництва, а, отже, збільшило витрати на сировину та матеріали.

АНОТАЦІЯ

Дяків В.В. Особливості бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах громадського господарства (на прикладі ПП «Престиж»). – Рукопис.

Дипломна робота за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2019.

У роботі досліджуються теоретичні, практичні та організаційні аспекти удосконалення обліку, аналізу та контролю господарських засобів підприємства. Уточнено економічну сутність категорій „оборотні активи”, „необоротні активи” з точки зору бухгалтерського обліку, розкрито взаємозв’язок між ними. Значна увага в роботі приділяється дослідженням закономірностей та особливостей аналізу господарських засобів підприємства, розробці пропозицій щодо вдосконалення методики аналізу із з’ясуванням організаційного механізму реалізації аналітичних досліджень.

Ключові слова: господарські засоби підприємства, оборотні активи, необоротні активи, класифікація, оцінка, аналіз, управління.

ANNOTATION

Dyakiv V.V. Features of accounting and audit at public enterprises (on the example of PE "Prestige"). - Manuscript.

Thesis for the specialty 071 - Accounting and taxation. - Ivan Puliuvi Ternopil National Technical University. - Ternopil, 2019.

The theoretical, practical and organizational aspects of improvement of accounting, analysis and control of economic means of the enterprise are investigated in the work. Clarified the economic essence of the categories "current assets", "non-current assets" in terms of accounting, disclosed the relationship between them. Much attention is paid to the study of the patterns and features of the analysis of economic assets of the enterprise, the development of proposals for improving the methodology of analysis with the clarification of the organizational mechanism for the implementation of analytical research.

Keywords: enterprise business assets, current assets, non-current assets, classification, valuation, analysis, management.